

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การศึกษาแนวทางสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ไทย

โดย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พินิจ ลาภธนานนท์	หัวหน้าคณะนักวิจัย
2. นายสายชล ปัญญชิต	รองหัวหน้าคณะนักวิจัย
3. นายภูเบศ วณิชชานนท์	นักวิจัย
4. นางสาวพิรญาณ์ แสงปัญญา	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

และสำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ : การศึกษาแนวทางสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทย	1
1.1 หลักการและเหตุผล	2
1.2 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และการดำเนินงานโครงการ	6
ก. วัตถุประสงค์การศึกษา	6
ข. เป้าหมายโครงการ	7
ค. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
ง. การดำเนินงานโครงการ	9
1.3 กรอบแนวคิดการศึกษางานสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ไทย	14
ก. แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อสังคม กับบทบาทสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทย	14
ข. แนวคิดบทบาทของวัดและพระสงฆ์ในสังคมไทย	18
ค. แนวคิดบทบาทการพัฒนาสังคมของพระสงฆ์	21
ง. แนวคิดบทบาทการสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสงฆ์	25
จ. แนวคิดการสาธารณสุขสงเคราะห์ที่ยั่งยืน	28
1.4 การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย	31
ส่วนที่ 2 การจัดการความรู้สาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	35
2.1 องค์ความรู้การสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ : การทบทวนเอกสาร	36
ก. โครงการสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	37
ข. แนวคิดการสาธารณสุขสงเคราะห์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา	51
ค. ฐานะในพระพุทธศาสนา	64
2.2 ความรู้ความเข้าใจของพระสังฆาธิการต่อบทบาทสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	73
ก. ความรู้ความเข้าใจการสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธในมุมมองของพระสังฆาธิการ	74
ข. บทบาทของเจ้าอาวาสและพระสังฆาธิการในการทำงานสาธารณสุขสงเคราะห์	79
ค. รูปแบบการดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทย	88
2.3 การพัฒนาชุดความรู้สาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	91
ส่วนที่ 3 การพัฒนาฐานข้อมูลงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	95
3.1 ฐานข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อการจัดการความรู้	97
3.2 ฐานข้อมูลงานเชิงปริมาณ : กิจกรรมสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทย	112
ส่วนที่ 4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ในงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	128
4.1 การวิเคราะห์ SWOT งานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	129
1) การวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน	129

2) การวิเคราะห์โอกาส – ภาวะคุกคาม	139
4.2 แผนยุทธศาสตร์งานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	144
4.3 แนวทางการบริหารจัดการตามแผนยุทธศาสตร์งานสาธารณสุขสงเคราะห์	149
ส่วนที่ 5 แนวทางการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	156
5.1 แนวทางการดำเนินงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม	157
5.2 แนวทางการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธของคณะสงฆ์	161
5.3 การขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์ตามแผนยุทธศาสตร์พุทธศาสนาเชิงรุก	167
ก. หลักคิดและแนวทางขับเคลื่อนสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	168
ข. หลักคิดและแนวทางขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	174
ค. หลักคิดและแนวทางขับเคลื่อนงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารงานสาธารณสุขสงเคราะห์	177
ง. ช่องทางการสื่อสารงานสาธารณสุขสงเคราะห์	180
ส่วนที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	184
6.1 สรุปผลการดำเนินงานโครงการ	186
6.2 สรุปสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์	188
6.3 ข้อเสนอแนะการดำเนินงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของพระสงฆ์	193
ก. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	193
ข. ข้อเสนอแนะการจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	195
ค. ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	197
ง. ข้อเสนอแนะการจัดการความรู้และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	199
จ. ข้อเสนอแนะการบูรณาการภาคีเครือข่าย	201
บรรณานุกรม	204
ภาคผนวก	209
ภาคผนวก ก.	210
ภาคผนวก ข.	213
(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ การจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	215
1. ยุทธศาสตร์การจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	216
2. การกำหนดกรอบการดำเนินงานจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	221
วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของการจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	221
ขอบเขตและกลุ่มเป้าหมาย	223
แนวทางการขับเคลื่อนสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	223
3. การดำเนินงานภายใต้กรอบภารกิจขององค์กรปกครองคณะสงฆ์	226
4. ขั้นตอนการดำเนินงานจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ	229
แนวทางการทำงานตามวิधिพุทธศาสนาเพื่อสังคมเชิงบูรณาการ	230

แผนการจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	233
5. แนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ และบทบาทของคณะกรรมการ	236
แนวทางการบริหารจัดการสมัยใหม่	236
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	236
แนวทางการขับเคลื่อนกิจกรรมสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	237
(ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ งานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์วิถีพุทธ	239
1. ยุทธศาสตร์การพัฒนางานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	240
2. กรอบการขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	242
นิยามที่เกี่ยวข้องกับการทำงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	242
หลักการดำเนินงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	243
เป้าประสงค์การขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	244
กระบวนการสร้างจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	246
3. การขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	249
แนวทางการขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	249
การขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์ด้วยหลักการทำดีเพื่อสังคม	250
การบริหารจัดการงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	252
การพัฒนาศักยภาพเพื่อขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	253
แผนงานขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	255
4. ปัจจัยชี้วัดความสำเร็จของงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์	257
(ร่าง) แผนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ สำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม	260
ส่วนที่ 1 บทนำและกรอบคิดของแผนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	261
สาระสำคัญของแผนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของ	
สำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม	262
1. ความนำ	262
2. สถานการณ์และความจำเป็นของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร	262
3. ทิศทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของงานสาธารณสุขสงเคราะห์	263
4. วิสัยทัศน์	268
5. เป้าหมาย	268
6. พันธกิจ	269
7. ยุทธศาสตร์	269
ส่วนที่ 2 ยุทธศาสตร์การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์	270
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การประชาสัมพันธ์แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	
ของสำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม	271

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ของสำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม	273
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การมีส่วนร่วมในการผลิตเนื้อหาและข้อมูลข่าวสารเกี่ยว กับงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม	275